

Občasník č. 1

MUZEJNÍ LISTY

Vydává Okresní muzeum Praha-východ Masarykovo náměstí 97.

250 01 Brandýs nad Labem.

Zdarma !!!

červenec 97.

ÚVODNÍ SLOVO K PRVNÍMU VYDÁNÍ.

Vážení čtenáři, dostává se Vám do rukou první číslo Muzejních listů, které si klade za čest informovat Vás o Okresním muzeu Praha-východ, jeho expozicích, výstavách, sbírkách, sbírkotvorné činnosti a další činnosti a názorech pracovníků muzea. V tomto čísle bychom se chtěli především představit veřejnosti jako regionální kulturní instituce, jejímž hlavním účelem je získávat, třídit, zpracovávat a uchovávat pro budoucnost informace a především předměty hmotné kultury, vztahující se k naší sběrné oblasti, kterou je okres Praha-východ a v brandýském regionu i část okresu Mělník.

Muzejní listy chceme vydávat jako občasník vždy, když budeme cítit potřebu zveřejnit nové poznatky, které vyplynou z naší muzejní práce, především v našich zájmových oblastech, kterými jsou archeologie, historie, přírodověda, etnologie a výtvarné umění, ale neodříkáme se od publikování informací z jiných oborů a od autorů mimo okruh muzea, pokud téma bude souviset s hmotnou kulturou nebo muzeologií v širokém slova smyslu.

Dovolte mi na závěr vyjádřit přání co možno nejvíce kladných pocitů při čtení Muzejních listů.

I. Krutina ředitel OM.

Na náměstí stojí dům - říká se mu muzeum.

Těmito verši popisuje básník Alda v knize pro děti významné památky a budovy v Praze, má na mysli samozřejmě Václavské náměstí a Národní muzeum. Brandýs nad Labem - Stará Boleslav má také své památky a významné budovy, v Brandýse nad Labem - Staré Boleslavi stojí na Masarykově náměstí čp. 97 Arnoldinovský dům - v současnosti sídlo Okresního muzea Praha - východ.

Ottův slovník naučný (1901) v díle 17, pod písmenem M, na straně 890, vykládá pojem Muzeum takto: slovo pochází z řečtiny, ... "vlastně sídlo Mus, svatyně, chrám nebo háj Musám zasvěcený, potom místo zasvěcené vědám a umění, jež stály pod ochranou Mus, a v tomto smyslu užito Od konce středověku označována výrazem museum sbírka zajímavých a vzácných předmětů z oboru věd přírodních nebo z oboru umění ... Za dob nejnovějších slují musea umělecké a vědecké sbírky všeho druhu ... V museích toho druhu, nalézajících se z pravidla v hlavních městech, a to nejčastěji při universitách, technikách, školách průmyslových atd., znázorněn jest systém a historický rozvoj jednotlivých odvětví vědy, umění, průmyslu atd."

Okresní muzeum je státem financovaná kulturní organizace, má zřizovatele, jímž je v současnosti Okresní úřad Praha - východ. Podívejme se trochu do minulosti muzea - dne 2. června 1911 byl v domě „Na sklípku“ založen spolek pro sbírání památek a uchovávání starožitností s názvem Okresní jednota muzejní (tehdy byl Brandýs nad Labem okresním městem). Ve stanovách Okresní jednoty muzejní bylo zdůrazněno vyhledávání, sbírání a uchovávání památek a starožitností a potřeba jejich zpřístupnění veřejnosti, převažovalo zde zaměření na obory společenských věd - archeologii, historii, národopis. Péči o sbírkové předměty zajišťovali především místní učitelé, významnými postavami byli Karel Zdráhal - učitel a ředitel obecných a měšťanských škol v Brandýse a iniciátor založení Okresní jednoty muzejní a Josef Čermák - pozdější předseda a jednatel Jednoty muzejní a

také správce sbírek. Do začátku druhé světové války získala Okresní jednota muzejní do své péče knihovnu brandýské piaristické koleje, pozůstalost po spisovateli A. Schwabu Polabském a část pozůstalosti po historiku J. V. Práškoví. V roce 1963 muzeum přešlo pod správu Okresního národního výboru Praha - východ.

V současnosti muzeum spravuje Arnoldinovský dům se stálou expozicí a příležitostnými výstavami, brandýskou katovnu, Památník Josefa Lady v Hrusicích, hrad Jenštejn s expozicí k historii hradu a letecké archeologii a podílí se na provozu archeologické expozice ve staroboleslavské bráně, je největší kulturní organizací s širokým rozsahem v Brandýse nad Labem - Staré Boleslavi. **Co muzeum nabízí ?** V Arnoldinovském domě pravidelně dvě výstavy - stálou expozici „Brandýsko v proměnách času“ a vždy jednu z průměrně 8 tematických výstav pořádaných ročně, týkajících se převážně Brandýska a okolí, probíhají zde koncerty a přednášky. K nahlédnutí a možnosti studia slouží příruční knihovna (o více než 10 800 svazcích) s literaturou k jednotlivým vědním oborům muzea a s oddílem regionální literatury. V odborném oddělení muzea (zahrnuje archeologii, historii, sbírkovou knihovnu, etnografii, přírodní vědy, výtvarné umění a archiv a fotodokumentaci) dochází na základě shromažďování materiálu, sbírkových předmětů a informací k dokladování stavu Brandýska v jednotlivých odborných disciplínách muzea ve vztahu minulost - současnost - budoucnost. Je zde možné najít a čerpat informace v jednotlivých odbornostech muzea. V archivu a fotodokumentaci je možné hledat doklady z historie a života města, včetně dokumentace památek a dnes již zmizelých staveb.

Historická sbírka čítá zhruba 2000 sbírkových předmětů, zejména památky a doklady řemesel, obchodu, vybavení měšťanských domácností, památky spolků, školství, církve a další. Cenný soubor více než 10 000 svazků obsahuje sbírková knihovna - tvoří ji staré tisky a rukopisy od renesance po produkci 19. stol. Velmi bohatým komplexním souborem, který se neustále vyvíjí, je archeologická sbírka. Obsahuje nálezy od nejstarších pozůstatků činnosti člověka z Přezletic po raně středověké památky ze Staré Boleslavi. Etnografická sbírka zahrnuje v současnosti asi 1200 sbírkových předmětů, dokumentuje venkovský život zejména polabské zemědělské oblasti. Výtvarná sbírka doposud získala zhruba 2000 děl od renesance až po současnost se zaměřením na umělce životem a dílem svázané s polabským regionem. Významná je sbírka přírodovědná, jejíž součástí jsou sbírky paleontologická, mineralogická, mykologická, lichenologická a bryologická, 3 herbáře a několik desítek vycpanin. Nejrozsáhlejší je zde sbírka entomologická, v níž je dnes téměř 50 000 dokladových exemplářů vyschlého hmyzu. Významné je, že všechny muzejní

sbírky se neustále rozšiřují a rozvíjí. V neposlední řadě nabízí muzeum různé tiskoviny prezentující většinou Brandýsko a okolí (např. časopis Studie a Zprávy, katalogy výstav, Muzejní noviny atd.).

A co **budoucnost muzea** ? Jistě závisí na ekonomické situaci a státoprávním uspořádání našeho státu, záleží jistě také na muzeu samotném a jeho vztahu se zřizovatelem (Okresní úřad Praha - východ) a vztahu s Městským úřadem v Brandýse nad Labem - Staré Boleslavi. Určitě nadějnou a šťastnou se zdá spolupráce s Městským úřadem při vytváření trvalé expozice výtvarného umění ze sbírek muzea v brandýském zámku. Při těchto úvahách je třeba si uvědomit funkci a postavení muzea, dnes již výrazné kulturní organizace s bohatými sbírkovými fondy, jeho váhu a možnosti kulturní a informační nabídky občanům. Na závěr bych si snad dovolil položit otázku široké brandýské veřejnosti, možná i veřejnosti celého okresu Praha - východ a také politikům v městském zastupitelstvu : „**Dovedete si představit Brandýs nad Labem a Starou Boleslav bez muzea ?**“

RNDr. Vladimír Novák

CO SE CHYSTÁ - Informace:

RUDOLF II. V BRANDÝSE !!!

Okresní muzeum Praha-východ je spolu s Městským úřadem Brandýs nad Labem-Stará Boleslav spoluautorem významné výstavy *Rudolf II. a zámek v Brandýse nad Labem*. Tato pro město a jeho turistický ruch nesmírně významná akce je satelitní výstavou velkolepých pražských výstav Rudolfa II. Okresní muzeum spolu s dalšími významnými kulturními institucemi zde vystaví celou řadu cenných exponátů ze svých sbírek a ty budou v malebných interiérech brandýského zámku k vidění od 14.6. až do září kromě pondělí každý den od 9-12 a od 13-16 hod.

BOLESLAVSKÁ BRÁNA OPĚT OTEVŘENA !!!

Od 1.5. opět otevřelo pro veřejnost Okresní muzeum Praha-východ expozici ve staroboleslavské bráně nazvanou *Stará Boleslav v archeologických a historických pramenech*. Výstava je k vidění každou sobotu a neděli od 9-12 a od 13-16 hod. až do října tohoto roku.

BUDE J.S.MACHAR KONEČNĚ DŮSTOJNĚ POCHOVÁN ???

Okresní muzeum Praha-východ v letošním roce iniciovalo diskusi o tom, zda by město Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, resp. jeho statutární zástupci, měli zájem o přenesení ostatků spisovatele Josefa Svatopluka Machara na brandýský hřbitov. Tato osobnost měla k Brandýsu velmi těsný vztah a dodnes nebyla důstojně pochována. Jeho urna je uložena v prostorách Okresní knihovny v Kolíně a město Kolín nejeví zájem o jeho uložení na hřbitově. Po předběžném jednání v kulturní komisi Brandýsa/Boleslavi, kde je OM zastoupeno, přislíbil Městský úřad Brandýs/Boleslav aktivní účast na realizování tohoto projektu. Uložení urny J.S.Machara na brandýském hřbitově je logické, neboť jsou zde pochováni jeho rodiče (hrob je však velmi obtížně identifikovatelný) a na pohřbu Macharovy matky zastupoval Machara Tomáš Garique Masaryk. Zásadní otázkou zůstává otázka finanční spojená s vyhotovením náhrobku. Případná sbírka by určitým řešením byla. Pakliže se všechna jednání s Kolínem dovedou do zdárného konce, bude OM dále informovat o průběhu této zcela jistě záslužné akce. Bylo by to jedním z důkazů úcty, kterou naše město projevuje lidem, jenž zvyšují prestiž této kulturně-historicky bohaté lokality.

ARTEFAKTY KOMUNISMU

Okresní muzeum Praha-východ chystá na listopad tohoto roku výstavu *Artefakty komunismu*. Výstava bude happeningovým

způsobem dokumentovat nechvalně proslulou éru našich dějin, období 1948-1989. Budou zde vystaveny obrazy, kresby, plakáty, plastiky atd. ze sbírek OM, které jsou označovány jako artefakty socialistického realismu. V rámci výstavy zde bude promítán originální videofilm *Pod rudým praporem*, který je stříhovým dokumentárním filmem, složeným z několika epizod, a kde bude možnost spatřit unikátní záběry např. Lidových milicí pochodujících Brandýsem, Fidela Castra v Houštce, šestiletou Martinu Hingisovou v Brandýse atd. Dále bude program vernisáže zpestřen recitačním vystoupením a podbarven dobovou hudbou. Kromě uvedené výtvarné části budou zde exponovány předměty typické pro tuto dobu. Tímto také žádáme případné majitele bust, vyznamenání, nebo též majitele černé Tatry 603 o případné zapůjčení těchto či podobných dobových artefaktů na náš projekt. Případným sponzorským příspěvkům na tuto akci se rozhodně nebráníme. Děkujeme.

za OM Miroslav Šnaiberk-autor výstavy

PODĚKOVÁNÍ ZA DOSAVADNÍ PRÁCI

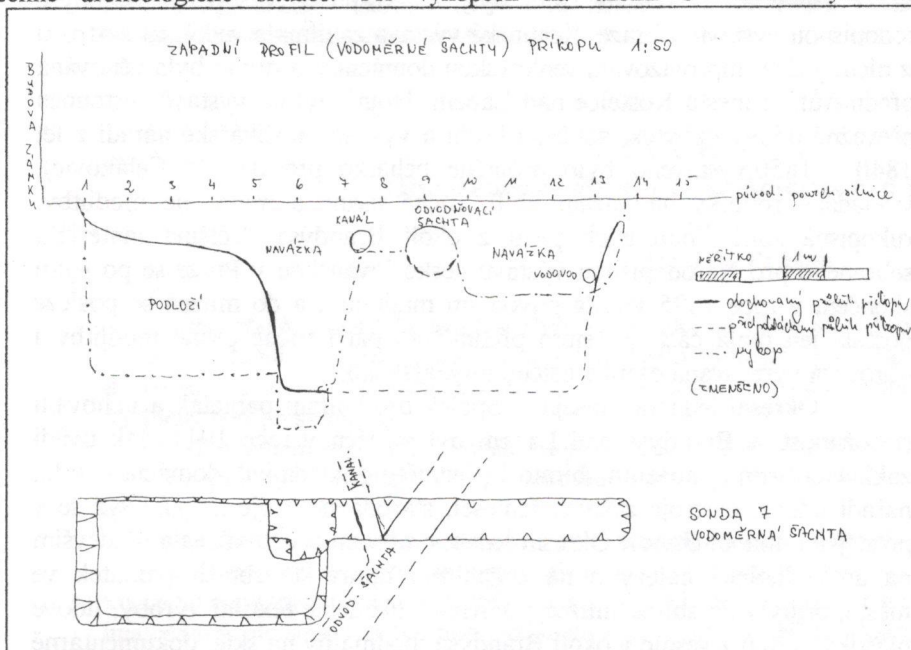
V letošním roce odešly z Okresního muzea dvě dlouholeté pracovnice, etnografka a bývalá ředitelka ing. Daniela Beránková a ekonomka ing. Ludmila Dvořáková. Pracovníci OM Praha-východ touto cestou vyjadřují poděkování za práci, kterou pro OM vykonaly a která mnohdy překračovala běžný rámec pracovních povinností.

ŽIDÉ V BRANDÝSE NAD LABEM

je pracovní název výstavy, kterou na rok 1998 připravují v Okresním muzeu Mgr. Petra Švehlová a Miroslav Šnaiberk. Tato výstava bude výsledkem dlouhodobého bádání a studia židovské komunity v Brandýse a okolí a bude první výstavou OM tohoto druhu vůbec. Výstava si klade za cíl co možná nejkompletnějším způsobem zmapovat složité osudy brandýské židovské obce od počátků židovského osídlování (1. pol. 16. stol.) až do tragického období holocaustu. Velká pozornost bude věnována doposud existujícím památkám židovského osídlení, jako je např. synagoga, žid. škola, žid. hřbitov, který je unikátní svými náhrobky datujícími se do období těsně po vzniku hřbitova (1568, nejstar. náhrobek 1572). Výstava je naplánována na léto 98 a předpokládáme, že jí bude v laické i odborné veřejnosti věnována značná pozornost.

Archeologický výzkum na jižní straně zámku v Brandýse nad Labem.

Potřeba archeologického výzkumu byla vyvolána nutností připojit zámek k plynovodnímu řadu, stavbě nové vodoměrné šachty, prostě zemním pracem, které nutně nenávratně zničí cenné archeologické situace. Při výkopech na území s



archeologickými nálezy je proto zákonou povinností provést záchranný archeologický výzkum, kterého se ujalo Okresní muzeum Praha-východ - instituce oprávněná Ministerstvem kultury, Archeologickým ústavem AV a ÚAPP středních čech k provádění archeologických výzkumů.

Výkop plynovodu vedl od Plantáže ke vstupu do zámku v délce asi 180 metrů a celý byl archeologicky prozkoumán. V prvním úseku výkopu (od Plantáže ke křižovatce) byl pod stavební silniční vrstvou nalezen jen jeden recentní objekt, jinak zde byl neporušený rostlý terén. Ve druhém úseku výkopu (od křižovatky k zahradní bráně) bylo nálezů mnohem více. K

nejzajímavějším patřily zbytky archeologického objektu, datovaného keramikou 15. století, které byly objeveny na sever od severní klenby mostu - stavby, která je překryta dnešní silnicí. Most byl postaven zřejmě při úpravách prostor před zámek někdy v renesanční době, měl tři klenby, z nichž byly výzkumem dokumentovány již zmíněná severní a jižní. Střední klenba byla v době nedávne opatřena betonovým překladem

tak, že její konstrukci můžeme jen odvodit od bočních. Spodní partie mostu jsou přístupné ze zahrady. Třetí úsek výkopu (zahrada) nemohl být z časových i technických důvodů prozkoumán do podloží, neboť zde bylo zachyceno velké množství zdí, vyzdívek a průchodů, jejichž fragmentárnost nedovoluje utvoření ucelené představy o proměnách funkce zkoumaného prostoru v době renesanční a barokní. Podařilo se ovšem získat z intaktních situací několik zlomků keramika, které po laboratorním zpracování umožní některá chronologická upřesnění doby původu uvedených staveb.

Z hledisky archeologie byl nejzajímavější úsek 4 a 7 (mezi zahradou a budovou zámku a vodoměrná šachta), kde byl zachycen příkop datovaný keramikou do doby před 15. stoletím - tedy vztahující se ještě k hradu, předchůdci renesančního zámku. Dno příkopu bylo ve vodoměrné šachtě zachyceno v hloubce přes 4 metry od dnešního povrchu

a příkop zde byl 8 metrů široký. V trase plynovodné přípojky byl příkop o celý metr mělčí a pozvolnějšího profilu. Šířku příkopu se nepodařilo zdokumentovat, neboť jeho druhý kraj zůstal ukryt pod mocným souvrstvím za zahradní zdí. Přesto rozdílná nálezová situace v sondách 4 a 7 navozuje domněnku o nějakém vstupním zařízení, např. padacím mostu přes příkop.

Výzkum jižního předpolí zámku přinesl mnoho dalších závažných zjištění, které budou předmětem dalšího zkoumání v pracovních muzeu i v terénu, pokud budou stavební práce na zámku pokračovat.

Ivan Krutina.

Transporty židovských občanů z Brandýsa n.L. - Staré Boleslavi do Terezína a na východ.

Okresní muzeum na léto 1998 připravuje výstavu Židovské osídlení v Brandýse n. Labem. Výstava chce podat přehled o historii brandýského židovského osídlení od prvních zmínek do tragického konce za německé okupace.

S využitím archivních materiálů Židovského muzea v Praze, transportních listin ve Státním ústředním archivu v Praze a Terezínské pamětní knihy se podařilo zjistit jména obětí i několika přeživších a sled jednotlivých transportů do Terezína a následně na východ, do kterých byli zařazeni brandýští občané. V tomto stručném příspěvku podávám alespoň rámcový přehled transportů.

Transporty do Terezína:

Transport Z: Kladno - Terezín 26. února 1942

756 zahynulých 66 osvobozených 1 osud nezjištěn
Do transportu Z bylo zařazeno 8 brandýských občanů, 7 zahynulo, 1 se dožil osvobození.

Transport Cl: Mladá Boleslav - Terezín 13. ledna 1943

521 zahynulých 27 osvobozených 2 osudy nezjištěny
Do transportu Cl bylo zařazeno 56 občanů z Brandýsa n.L. - Staré Boleslavi, 53 zahynulo, 3 se dočkali osvobození.

Transport Cm: Mladá Boleslav - Terezín 16. ledna 1943

470 zahynulých 21 osvobozených
Do transportu Cm bylo zařazeno 9 brandýských občanů, 5 zahynulo, 4 se dočkali osvobození.

Transport Dc: Praha - Terezín 9. června 1943

123 zahynulých 49 osvobozených 3 osudy nezjištěny
Do transportu Dc byla zařazena jedna osoba ze Staré Boleslavi, zahynula.

Transport Dd: Praha - Terezín 12. června 1943

11 zahynulých 4 osvobození
Do transportu Dd byl zařazen 1 brandýský občan, zahynul.

Narození v Terezíně (13. 2. 1942 - 5. 3. 1945)

133 zahynulých 17 osvobozených
Manželům Traubovým z Brandýsa se v Terezíně narodil syn, zahynul v Osvětimi.

Zatčení (nejsou uvedeni v transportních listinách)

Během okupace byli zatčeni 3 brandýští občané, zahynuli v Malé pevnosti v Terezíně, Osvětimi a Mauthausenu.

Transporty z Terezína na východ:

V průběhu let 1942 - 1944 probíhaly v rámci „konečného řešení“ transporty Židů z Terezína do vyhlazovacích center na východě, kde převážná část těchto lidí zahynula v plynových komorách. Rovněž většinu brandýských židovských občanů potkal tento tragický osud.

Transporty židovských občanů z Brandýsa n.L. - St. Boleslavi z Terezína na východ

Transport Aa: 11. 3. 1942, cíl Izbica, zařazena 1 osoba z B.n.L., zahynula

Transport Ab: 17. 3. 1942, cíl Izbica, zařazeny 2 osoby, zahynuly.

(pokračování na straně 7)

NÁRODOPISNÁ SBÍRKA OKRESNÍHO MUZEA PRAHA-VÝCHOD V BRANDÝSE NAD LABEM - STARÉ BOLESLAVI

Sběratelské snahy národopisného zaměření se v Brandýse nad Labem i širším okolí projevovaly již v posledních desetiletích minulého století. V srpnu až září roku 1893 byly na krajinské výstavě v Brandýse představeny předměty soustředěné pro národopisnou výstavu v Praze. Krajinská výstava zaujímala velký sál Fettova hostince a dvě postranní menší místnosti, z nichž jedna improvizovala venkovskou domácnost a druhá byla věnována



předmětům z města Kostelce nad Labem. Hojně byl na výstavě zastoupen převážně lidový nábytek, součásti krojů a výšivky, košíkářské nářadí z let 1840 - 1850, vystaveno bylo proutěné běhátko pro děti (z Čelákovic), vykládané roubíky na vázání obilí, ručně psané a malované modlitby, rukopisná sbírka národních písní z okolí Brandýsa. Většina materiálu sebraného pro Národopisnou výstavu československou v Praze se po jejím skončení v roce 1895 vrátila původním majitelům a do muzea se posléze dostala jen malá část. K těmto předmětům patří ručně psané modlitby i obrovská vyřezávaná dýmka jistého mlynářského.

Okresní jednota musejní - Spolek pro sbírání památek a uchování starožitností v Brandýse nad Labem byl založen v roce 1911. Jak uvádí zakládací listina, muzeum sbíralo i předměty dokládající "domácnost lidu, nářadí lidové, nástroje zašlých řemesel, starodávné kroje ...". I když se v pozdějším období činnost Okresní jednoty musejní soustřeďovala především na archeologické nálezy a na organizaci oprav stavebních památek ve městě, přibýly do sbírek muzea i nástroje rukodělné textilní výroby, lidové plastiky světců z vesnic v okolí Brandýsa, podmalby na skle, dokumentárně cenný soubor kreseb lidových staveb od Zdeňka Gutwirtha - učitele a kronikáře v Jimech i další předměty získané vesměs darem od občanů.

V poválečném období činnost muzea stagnovala. Výraznější oživení činnosti nastalo až koncem 60. let, kdy byly i do národopisného fondu získány četnější přírůstky, z nichž zaujme především soubor vyřezávaných perníkářských forem ze Staré Boleslavi. V posledních dvaceti letech byly na základě vlastních průzkumů získány početné soubory vybavení venkovských domácností z konce 19. a počátku 20. století - nádobí, náčiní, nástroje na domácí zpracování mléka, zrnin, také ruční zemědělské nářadí z usedlostí v Jenštejně, Jimech, Popovicích i košíkářské výrobky z Brandýsa nad Labem a Křenku. V roce 1982 bylo ze školy ve Sluhách získáno loutkové divadlo z třicátých let, které již zrestaurované shlédli návštěvníci muzea v létě minulého roku.

Etnografka muzea se zaměřuje také na průzkum životnosti a dokumentaci lidových zvyků v obcích východního okolí Prahy, jehož součástí je i spolupráce s lidovými tvůrci v regionu a s kronikáři obcí.

V posledních pěti letech byla národopisná sbírka prezentována výstavami Lidové stavby v národopisné kresbě, Perníky a perníkáři, výstavou inventářů staré kuchyně, Loutkové divadlo, Lidové masky zimního času i téměř každoročními velikonočními a vánočními výstavami. V roce 1995 se Okresní muzeum Praha - východ podílelo - výběrem ze svých sbírek i ukázkami ze současných výzkumů - na výstavě Národopisná výstava a střední Čechy, instalované ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy. Při prezentaci sbírek i národopisné dokumentace spolupracuje zdejší muzeum i s ostatními institucemi podobného zaměření, např. s Okresním muzeem v Mělníku, OM v Příbrami, Klubem lidové tvorby v Praze i dalšími. V letošním roce byla zapůjčena výstava lidových masek a zimního zvyklosloví Městskému muzeu v Žatci. Z vypůjčených výstavních kolekcí

měla největší návštěvnický ohlas výstava Příbramské betlémy.

Na závěr letošního roku připravuje muzeum výstavu malovaných i jinak zdobených předmětů z venkovského prostředí, jako je malovaný nábytek, obrázky na skle, kraslice, ale také zdobené dřevěné náčiní vesnických domácností. Všechny tyto exponáty - doklady názorů, vkusu, fantazie i zručnosti někdejších tvůrců - pocházejí výhradně z vlastního téměř dvoutisícového fondu národopisné sbírky Okresního muzea Praha - východ.

Daniela Beránková

- Belettristická díla dr. J. V. Práška, nejvýznamnějšího regionalisty Brandýska, nejsou možná tak významná jako jeho práce odborné, nejsou však nezajímavá. Práškovy ambice belettristické byly (podobně jako u F. X. Šaldy) poměrně vysoké, tiskem však vyšla pouze část jeho děl (např. Na Hrádecké rychtě atd.). My jsme se rozhodli čtenářům Muzejních listů nabídnout něco z Práškových románů, které nikdy nedošly vydání. Vybrali jsme volné pokračování jeho knížek „Na Hrádecké rychtě“ a „Ve světodějně chvíli“, román „Palič Kudrna“, který napsal Prášek v letech 1918-19 a kde líčí život na Brandýsku. Doufáme, že toto dílo, jenž spatřuje světlo světa po 78 letech, Vás, čtenáře Muzejních listů, zaujme.

M. ŠNAIBERK

Palič Kudrna
Obrozenecké obrazy z maloměstského prostředí
líčí
Dr. J. V. Prášek

I.

Z nízkého krámků žida Mojžíše Byšického, lidé mu říkali starý Mojžíš, to po patriarchální bílé bradě a kučeravým šedinách, vyšel žebrák. Na sobě měl částky vybledlého vojenského stejnokroje, na kolenou a loktech dřevěného, na hlavě vojenskou čapku, na nohou opánky, v nich našpiněné onuce. Pytel cvilinkový čímsi naplněný nesl přes rameno.

Před krámkem se obrátil: „No tak, Mojžíši,“ volal chroptivým hlasem, „koupíš nebo ne?“

„Koupím vždy, Kudrno“, zněla odpověď, „ale napřed chci vědět, od koho to zboží máte. Kradeného nekupuji.“

Po těchto slovech, snad z opatrnosti, zavřel krámk a zmizel v jeho přítmi.

Žebrák postavil se hrozivě uprostřed ulice zlostné pohledy vrhaje tu na jednopatrový prostý dům židovského kupce, tu otevřenými vraty do protějšího potočního mlýna. Opodál vrat stály dva vozy na pohled sedlské. Chasa umoněná, ale stále v dobré míře, skládala z nich pytle s obilím. Pestrobarevná havěď hltavě sbírala zrní z pytlů utrousené.

Nebylo těžko uhodnouti, jaké myšlenky vířily v žebrákově hlavě kostrbaté, s načesaným vlasem i vousem, s očima divoce koulicíma. Ty již samy projevovaly, že hněv hárá v jeho nitru. Kdo snad pochyboval, toho by byla přesvědčila hněvivá slova, v úryvcích pronášená: „od mlýnského prahu bez podarování nejenom mne, invalidu, starou vojnu, sloužil jsem přeci za císaři pánu - ani ten plesnivý žid koupiti nechce - abych prý mu řekl, odkud zboží mám. Tot! Pochlubím se snad, kde jsem krad? Hloupý žide! Na Nácka si nepřijdeš!“

A chopiv zlostně do ruky pytel, roztočil jej rukou, až se mu mihlo před očima kolo, potom vrhl jej i s obsahem do dvéří krámk. Ty zaúpěly, sklo v okénkách zadrnčelo. Starý Mojžíš důstojně pootevřel dvěře. Šedivá brada třásla se mu rozčilením, hlas se chvěl.

„Vezměte si, Kudrno, svůj pytel“, zvolal mocným hlasem, „a hned. Nikdy jsem si neobtěžil svědomí nepoctivým kšeftem.“

Kudrna obrátil se, zabručel, ale přísného pohledu Mojžíšova nedovedl snést. Sklonil načesanou hlavu a sáhl po pytli. Dal se podle pekaře Klepše ke kamennému mostku. Sotva však minul mlýn, rozpoutal se mu jazyk a z úst hrnula se zlotajná slova.

„To jste mi pěkní měšťané!“, řval vztekle, až se rozléhalo a lidé se sbíhali. „Hadráři jste a ne měšťané. Já, invalida, já sloužil císaři pánu, já stará vojna -“

„A stará kořalka“, vykřikl pekař Klepš, vystoupil z nízkého krámk, za nímž ve žlutě natřené poličce, kupily se slané rohlíky, housky a kandusy. „Stará vojna! Aby tě černý vzal! Sloužil jsi pod kaprálem a ne císaři pánu, za hrdinské činy běhal jsi ulicí, vomelko, a teď se budeš voziti po nás, poctivých měšťanech?“ Po těch slovech podepřel si boky a vycenil na žebráka řadu zubů bílých jako slonová kost.

„K nám s ním, nach Schlesia“, ozval se z protější strany Sajvo, statný muž v černé ukoptěné zástěře, svého řemesla pilníkář, „u nás by nechodil žebrat, u nás by mušel pracovat, ne krást pánu bohu čas.“ A zamával žebrákovi ozubeným kladivem před očima. Z protější kovárny vyběhl mistr Nedvěd s tovaryšem. Zaslechl sice toliko poslední slova pekařova: „a teď se budeš voziti po nás, poctivých měšťanech“, ale ihned pochopil, co se děje a spustil na Kudrnu nevybranými slovy: „Takový povsikuka, kořalka z něho čpí jako z panské vinopalny a ten si opovází pomlouvati naše Královské komorní město, ba ostouzeti nás - zachovalé měšťany? U sta hromů, já byl taky na vojně, s princem Khodlem, na Rejně i v Netálii, ale přinesl jsem si domů ránu do čela a poctivé jméno. A takový halama, ten že by si na nás měšťany troufal?“

Rozběhl se od kovárny k můstku za Kudrnou, ten však již dal se rychlým během přes můstek a dále do Stříbrné ulice. Slyšel sice za sebou trio uražených měšťanů, v němž kovářův hlas zněl nejmohutněji, ale nedbal již a hned za prvním domem zahrnul vlevo do Židovského města. Tam vklouzl otevřenými vraty do domu vetešníka Šťastného, zbavil se pytle i jeho obsahu, přijal některý dvougroš, v ruce potěžkal a ukryl v urmoučených kalhotách. Pak jako pán, hlavu hrdě vzhůru, zabočil znova podle hrnčířských stánků, do Stříbrné ulice a z rohem zrovna ke druhému domu vlevo. Byl to dům jednopatrový s vysokým štítem, za nímž tměla se šindelová sedlová střecha. Uprostřed průčelí vedly do chodby nízké dvěře, železnými růžicemi pobité, černě natřené. Vedle dvéří visela na hřebu dřevěná tabulka eliptické podoby, na ní pak bylo lze čísti z písmen nevalně stříbrných sestavený nápis: Jean Coullon - General..... des Asaienda Assecuratrice in Triest.

Bez rozpaků vcházel Kudrna do dlouhé, úzké chodby a pak po dřevěných schodech do prvního patra. Zazvonil. Obstarožní žena podívala se skrze mřížoví ve dveřích., odemkla a beze slova žebráka vpustila. Vlevo otevřely se jiné dveře, v nich stnul assekurační zástupce Coullon. Již po čtrnáct skoro dlouhých let požíval pohostinství české půdy, naučil se dobře česky i německy, oženil se, ale zůstal vždy Francouzem. Žena, dobrá Lisette, přišla za ním z daleké Francie, až kdesi od Nantů, přinesla mu pěkný groš, zakoupil várečný dům na pokraji rynku. Z domova znal se v obchodě assekuračním, teď zavedl jej i v Brandejse. Veliká terstská společnost světila mu generální agenturu pro kraje Kouřimský a Bolešlavský. Nařízení císaře Františka, aby stavělo se toliko z kamene nebo cihel pod těžkým ohnivzdorným krytem, bylo však na úkor jeho obchodu. Lidé vycítili, že každou novou stavbou, dle nařízení provedenou, zmenšuje se nebezpečnost požárové, proto nespěchali, „neassekurovali se“ v té míře, jak Coullon očekával, alespoň ne tak vysoko, jak on vypočítával. Odtud menší provise, než se nadál, jakkoli v celku měl obchody, lepší než všichni téměř kupci nebo řemeslníci v městě, zaměstnávající mnohé tovaryše, „rynky“ i učedníky.

Ale jeho Lisette, která z lásky k němu opustila vinorodou svoji vlast, nikdy nezdolala v českém prostředí. Obdařila sice svého milovaného Jeana dvěma dívkami, krásnými jako andílkové, milostných tvářiček, modrých chrpových očí a jemných zlatých vlásků, sama však těžce snášela změnu i prostředí i ovzduší. Zima jí zde trvala dlouho, jaro bylo chladné a sychravé, opak lužného jara na březích loirských. Zvláště obtížné byly jí obtížné chladné deště, za nichž i v červenci vyhledávala teplého zákoutí, alespoň v kuchyni. Jako pravá Francouzka nedovedla naučiti se místní mluvě, proto neměla prázdného styku s obyvatelstvem, by ani s bývalými spolužáky svého chotě. Z těch jediný L' Abbaye v Brandejse se usadil a oženil, ale Coullon s ním neměl styk; L' Abbaye, poctivý dobrý muž, který dbal toliko o svou rodinu, také jich vyhledával. Proč? Žádný nevěděl, ač mnohemu mozkiem zavrtalo, že jediný dva Francouzi v městě navzájem se skoro již ani neznají, jakkoli spolu v městě se usadili. Byly mnohé domysly, ale žádný nevěděl určitě. Ještě méně pěstoval Coullon styky s druhými dvěma krajany, které spolu s ním osud zaval do kraje, kde se jará Jizera s Labem snoubí. Dustin usadil se v Lysé jako prýmkář, Depost přiznal se do pěkného Vaňkova statku v Šestajovicích, oba pak záhy tak zdomácněli v novém prostředí, že přestali vzdálenějších krajanů vyhledávat.

Tyto okolnosti působily nepříznivě v mysli paní Lisetty. Čím dále tím více cítila se osamocenou v cizím kraji, mezi lidem, jemuž nerozuměla, po boku muže, jehož milovala, jemuž k vůli opustila vlast a rodiče. S bolestí pozorovala, že její Jean všechnu péči věnuje vrchnosti, že nedostává se mu pro ni času, že si musí něžné slovo od něho skoro vyprošovati. Následek byla melancholie, která nejprve ztrávila přirozenou jarost ducha, až zachvátila dosud zdravé tělo. Jedinou bylo útechou trpící ženě, že se v poslední chvíli Jean k ní vrátil, že se po několik dnů s ní láskal jako tehdy, než odebral se k vojsku, že uslyšela z jeho úst několik něžných slov. Stav tento byl jí těšivým lékem. Klidně, s úsměvem na rtech, usnula na věky v náručí svého chotě.

Ale Coullon hrál úlohu svou dobře. Vrátil se k chorobné ženě, když již bezpečně věděl, že jí není pomoci, že nebude mu překážkou smělých snů, které hýbaly jeho hlavou. Sotva ubohou trpitelku pohřbili u sv. Rosálie, v tichém zákoutí u hřbitovní zdi, počal plnit mysl jeho obraz jiné ženy.....

Právě obíral se myšlenkami, jak zařídí si nový život, když přišel Kudrna. Poznal jej podle těžké nejisté chůze a podle hlasu. Vyšel ze své kanceláře, pokynul žebrákovi.

Kancelář Coullonova byl prostorný pokoj o dvojím okně, s rozhledem na rynek, do Stříbrné ulice a dále až k hřbitovu. Zařizen byl vkusně, v empirovém nábytku; a na obrazích v dřevěných leštěných rámcích zřejmý byl francouzský vkus. Dodáváme, že o úpravu kanceláře hlavní zásluhu měla nedávno zesnulá choť Coullonova.

Kudrna bez ostychu vešel do útulného pokoje. Coullon usedl do pohodlné otáčecí lenošky a zapálil si doutník, jehož vůně rychle naplnila všechen prostor. Přitom zevrubně prohlížel si zevnějšek žebráka, který tu stál nahrblý z lenosti a z účinků kořalky, očekávaje, čeho si Coullon bude přát. Ten konečně počal, ofouknuv dýmové kolečko do vzduchu.

„Slyš, Kudrno“, pravil tonem nasvědčujícím, že se žebrákem častěji jedná, „když jsem předevcírem vracel se z Čecelic, předjel jsem tě a tu si slíbil, že přijdeš ke mně. Pravda-li?“

Kudrna němě a tupě přikývl, nevěda, kam Francouz míří.

„Nuž“, pokračoval Coullon, „jsi mně vítán, ale chceš-li ke mně docházeti, pak třeba tobě jiného šatu i jiné obuvi.“

Kudrna zdvihl hlavu a upřel na Coullona kalný zrak.

„Chodím jako invalida v tom, co mně vojanští páni nechali,“ odvětil.

„Nepopírám“, usmál se Coullon, „ale z vojny jsi neodešel ani včera ani předevcírem. Vidím to na tvém munduru. Proto jsem ti opatřil jiný.“

Vstal ke skříni proti psacímu stolu, otevřel ji a ukázal na kyrysnickou uniformu, nehrubě obnošenou.

„V tom teď budeš chodit,“ pravil, „abys zase vypadal jako člověk.“

Kudrna nevěře očím, zkoumavě prohlížel jednotlivé kusy munduru.

„Nu,“ dodával Coullon, popásaje se labužnický na žebrákově překvapení, „a ty boty dole, ty jsou také tvoje.“

„Pane Coullone,“ vyhrklo ze žebrákových úst a v očích zalesklo se cosi jako slza „já - já už nedovedu v takové pěkné uniformě ani chodit, já -“

Ale Francouz nedal mu domluvit: „Naučíš se, zvykneš si,“ pravil, „však já ještě z tebe udělám člověka.“

(pokračování ze strany 3)

Transport AAI: 13. 6. 1942, cíl transportu dosud nezjištěn (okupovaná území SSSR), 1 osoba, zahynula

Transport By: 26. 10. 1942, cíl Osvětim, 3 osoby zahynuly, 1 osvob. v Osvětimi

Transport Cq: 20. 1. 1943, cíl Osvětim, zařazeno 26 osob, zahynuly

Transport Cr: 23. 1. 1943, cíl Osvětim, zařazena 1 osoba, zahynula

Transport DI: 6. 9. 1943, cíl Osvětim, zařazeny 4 osoby, zahynuly

Transport Dm: 6. 9. 1943, cíl Osvětim, zařazeny 2 osoby, zahynuly

Transport Dr: 15. 12. 1943, cíl Osvětim, 10 osob, zahynuly

Transport Ek: 28. 9. 1944, cíl Osvětim, zařazeny 2 osoby, zemř. v Dachau

Transport El: 29. 9. 1944, cíl Osvětim, zařazena 1 osoba, osvob. v Kauferingu

Transport Em: 1. 10. 1944, cíl Osvětim, zařazena 1 osoba, zahynula

Transport Eo: 6. 10. 1944, cíl Osvětim, zařazeny 2 osoby, zahynuly

Transport Eq: 12. 10. 1944, cíl Osvětim, zařazeny 2 osoby, zahynuly

Transport Es: 19. 10. 1944, cíl Osvětim, zařazeny 4 osoby, zahynuly

Transport Et: 23. 10. 1944, cíl Osvětim, zařazena 1 osoba, zahynula

Celkem bylo do terezínských transportů zařazeno 75 osob z Brandýsa n. L. - Staré Boleslavi, 1 dítě se narodilo v Terezíně, 3 osoby byly zatčeny. Z tohoto počtu 6 osob zahynulo v Terezíně, 1 v terezínské Malé pevnosti, 3 osoby v transportech do Izbici, 1 v transportu na neznámé místo na okupovaném území SSSR, 57 osob zahynulo ve vyhlazovacím táboře Osvětimi - Birkenau a 2 osoby v Dachau a 1 v Mauthausenu. Celkem zahynulo 71 židovských obyvatel Brandýsa n.L. - St. Boleslavi. Osvobození se dočkalo pouze 8 lidí - 5 z nich bylo osvobozeno v Terezíně, 1 dívka se zachránila v transportu Ew z Terezína do Švýcarska 5. 2. 1945 a pouze 2 lidé přežili věznění v Osvětimi.

Petra Švehlová

STUDIE A ZPRÁVY OKRESNÍHO MUZEA.

V letošním roce bylo vytištěno 12. pokračování sborníku, které si můžete zakoupit přímo v pokladně Okresního muzea v Arnoldinovském domě č.p.97 na Masarykově náměstí v Brandýse nad Labem. Obsahuje články těchto autorů:

Daniela BERÁNKOVÁ

Masopust v obecních kronikách východního okolí Prahy

Vendula ELIÁŠOVÁ

Názvy ulic Brandýsa nad Labem a Staré Boleslavi z hlediska motivace a nástin jejich vývoje ve 20. století

Petr KREJČÍK, Vladimír NOVÁK

Z přírodovědných sbírek muzea I - Motýli (Lepidoptera)

1 - collectio V. B. Poláček - první část

Vladimír NOVÁK

Z přírodovědných sbírek muzea II - Brouci (Coleoptera)

1 - Alleculidae

Vladimír NOVÁK

Z přírodovědných sbírek muzea III - Brouci (Coleoptera)

2 - Cerambycidae

Vladimír NOVÁK

Z přírodovědných sbírek muzea IV - Brouci (Coleoptera)

3 - Tenebrionidae

Pavel SVOBODA

Facie s Exogyra sigmoidea Reuss a Cidaris sorigneti Desor ve svrchním cenomanu až středním turonu české křídové pánve

Pavel SVOBODA

Svrchnokřídové sedimenty v bližším okolí Neratovic

Miroslav ŠNAIBERK

Polaban - první pokus J. V. Práška o regionalistiku ?

Petra ŠVEHLOVÁ

Porcelán a bělnina z pozůstalosti Miroslava Dvořáka a Evy Nastoupilové

Vladimír VRABEC

Vodní měkkýši (Mollusca) povodí Sobočického potoka u Zámuk

Vladimír VRABEC

Dva nálezy kresebných aberací motýlů na území okresu Kolín

KALENDÁRIUM.

Před 340 lety zemřel v Toruni, kde působil jako ředitel gymnasia, český exulant **Pavel STRÁNSKÝ** ze zápské Stránky, původním jménem Pavel Filipů. Jeho kniha Respublica Bojema (Český stát) byla známa po celé Evropě.

Před 200 lety (25.3.1797) se v Chytětově u Benátek n.Jiz. narodil ThDr. **Josef Prokop HOŘČICE**, katolický kněz a historik (zemř. 21.11.1872). Ve Staré Boleslavi působil jako děkan místní kapituly. Je autorem různých pojednání pro duchovní a odborné časopisy, knih „Historické popsání milostného obrazu a poutnického chrámu blahoslavené Panny Marie ve Staré Boleslavi“ (Praha, 1837), „Popsání nejslovutnějšího kollegiálního chrámu sv. Václava w Staré Boleslavi“ (Praha, 1838).

Před 170 lety se v Nedomicích narodil publicista a redaktor, spolupracovník Karla Havlíčka Borovského, **J.V.ŠESTÁK**.

Před 150 lety zemřel v Praze Univ. prof. Dr. **František Ignác Kassian HALAŠKA** (nar. 10.6.1780). Významný matematik a fyzik, zemský prelát český a probošt staroboleslavský. Roku 1811 vypočítal všechna zatmění Slunce od r. 1813 do r. 1860. Roku 1820 napsal místopisnou a přírodovědnou studii o Staré Boleslavi. Pochován na staroboleslavském hřbitově.

Před 150 lety zemřel **Josef Jaroslav KALINA**, filolog a romantický básník, který prožil dětství v Nehvizdech (kam se rád vracel) a studoval v Plzni u čelákovického rodáka J.V.Sedláčka (1785-1835). Jeho jmenovec - **Antonín Pravoslav KALINA** - spisovatel a novinář, zemřel před 75 lety v r.1922 (nar. v Čelákovících).

Před 140 lety (15.10.1857) zemřel **Alois JELEN** (nar. 11.5.1801), známý skladatel obrozeneckých písní (např. Zasvit mi, ty slunko zlaté), první český sborníčník, operní zpěvák,

zakladatel mužských čtverozpěvů. Ze hřbitova ve Chvalech byly jeho ostatky převezeny r.1887 do hrobky rodiny Chourový na starém hřbitově v Brandýse n.L.

Před 140 lety se narodil překladatel z polštiny, řídící učitel v Toušeni **Ferdinand HOLINKA-ČASLAVSKÝ** (zemř. r.1943).
Před 130 lety (22.12.1867) se v Praze narodil akademický malíř **Ferdinand ENGELMÜLLER**. Maloval vždy v létě v Brandýse (měl odtud první manželku Marii Chourovou) a do r.1905 ve Staré Boleslavi. Byl žákem profesora Julia Mařáka. K Engelmüllerovým žákům patřili Otakar Nejedlý, Václav Špála a brandýský Josef Olexa.

Před 120 lety se v Praze narodila PhDr. **Jana BABOROVÁ**, později provdaná za čelákovického spolumajitele továrny na zemědělské stroje St.Čiháka. Byla první ženou v Rakousku promovanou na doktorku filosofie.

Před 110 lety (23.2.1887) se v Příbyslavi narodil bývalý profesor matematiky, geometrie a těsnopisu na brandýském gymnasiu, nadšený turista a publicista v oboru historie umění **Jan LANDSMAN**, který byl také v letech 1932-35 členem redakční rady Našeho Polabí. Zemřel před 50 lety v Litomyšli.

Před 110 lety (17.12.1887) se v Hrusicích u Senohrab narodil malíř, spisovatel a ilustrátor **Josef LADA**. Jeho cesta s maminkou na pout' do Staré Boleslavi utkvěla na celý život v jeho umělecké mysli. Brandýs jako známou cirkusovou štaci zvětšil Lada ve své knize Mikeš. Josef Lada má letos ještě druhé výročí, je to právě 40 let od jeho úmrtí (14.12.1957).

Před 110 lety se v Příbrami narodil akad. malíř **František Xaver PROCHÁZKA**. Byl především malířem zvířat, ale jeho velkou láskou bylo Polabí, kde nejvíce pobýval a vystavoval. Měl ženu z Hrušova a pod kostelem sv. Vavřince měl svůj ateliér. Namaloval několik brandýských starostů a ilustroval Práškův román Na Hrádecké rychtě, vydával pohlednice ze Staré Boleslavi a vytvořil obálku časopisu Naše Polabí. Zemřel 24.12.1956 v Praze, pohřben na Olšanech.

Před 100 lety (28.3.1897) se narodil sochař **Břetislav BENDA**, autor sochy T.G.M. v Brandýse n.L. První socha z r. 1937 byla za okupace zničena, poválečnou sochu odlil brandýský umělecký slévač a formař Josef HASZPRA, narozený 15.3.1882 v Nedošanech u Komárna. Pomáhal mu při tom jeho syn Romeo HASZPRA, narozený 29.3.1922 v Brandýse n.L., který osudy této plastiky i svého otce podrobně popsal v Městském zpravodaji (červen 1968-přetištěno v Hlasu domova,1996).

Vladimír Loyda.

PŘEHLED KULTURNÍCH AKCÍ ZA ROK 1996

návštěvnost

VILÉM PLOCEK - OBRAZY	591
MODELÁŘI - LETADLA, LODĚ	823
STARÁ ŘEMESLA - OBRAZY	261
PIARISTÉ	126
VELIKONOCE - zdobení perníčků	775
DĚTSKÉ VÝTVARNÉ PRÁCE - keramika,kresby	985
LOUTKY - ze sbírek OM	892
BROUCI	1230
ZDENĚK MICKA - KRESBY	1218
LIDOVÉ MASKY ZIMNÍHO ČASU	833

CELKEM 7734

PŘEDNÁŠKY A BESEDY

10x MODELÁŘ I - p.Vorlíček	280
6x BROUCI - dr.Novák	133
3x KOSMETIKA A ŽENA	39
<u>CELKEM</u>	<u>452</u>

KONCERTY

F. SCHUBERT - ZIMNÍ CESTA	95
DĚTI S RODIČI - vánoční koncert	150
<u>CELKEM</u>	<u>245</u>

PŘEDNÁŠKY V ROCE 1997 (do května 97)

BIOTRONIK TOMÁŠ PFEIFER	- 47 návštěv.
VAŘÍME ZDRAVĚ	- 6 návštěv.
MEZINÁR. A MEZIDENOMINAČNÍ SDRUŽENÍ ŽEN	- 25 návštěv.
ŽENA A KOSMETIKA	- 12 návštěv.
SDRUŽENÍ ZDRAV. POSTIŽENÝCH - ZDRAVÁ VÝŽIVA	- 26 návštěv.
JOSEF SVATOPLUK MACHAR	- 126 návštěv.

<u>NÁVŠTĚVNOST EXPOSIC</u>	DĚTI	DOSPĚLÍ	CELKEM
HRUSICE	7 789	2 500	10 289
JENŠTEJN	633	1 139	1 772
BRÁNA ST. BOLESLAV	152	205	357
BRANDÝS	1 880	559	2 439
<u>CELKEM</u>	<u>10 454</u>	<u>4 403</u>	<u>14 857</u>

CELKOVÁ NÁVŠTĚVNOST OM V ROCE 1996

EXPOSICE	14 857
VÝSTAVY	7 402
VERNISÁŽE	332
PŘEDNÁŠKY	452
KONCERTY	245
<u>CELKEM</u>	<u>23 288</u>

PLÁN VÝSTAV NA ROK 1997

1. LIDOVÉ MASKY ZIMNÍHO ČASU - pros.96 - 16.2. 229
2. ZDENĚK MICKA OBRAZY - 25.2. - 4.5. 169
3. VÝTVARNÉ PRÁCE 97 žáků škol Brandýsa nad Labem - Staré Boleslavi - 15.5. - 22.6.
4. PAVEL ŠRUTA - fotografie - 10.7. - 31.8.
5. MOTIVY BRANDÝSKÉHO ZÁMKU VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ - 10.7. - 31.8.
6. HOMEOPATIE - 9.9 - 19.10.
7. ARTEFAKTY KOMUNISMU - 30.10. - 30.11.
8. JAROMÍR NĚMEC - fotografie - 8.12. - leden 98

UPOZORNĚNÍ PRO ČTENÁŘE:

Vážení čtenáři Muzejních listů dáváme Vám šanci také přispívat do tohoto občasníku. Vaše příspěvky posílejte na adresu Okresního muzea Masarykovo náměstí č. p. 97 250 01 Brandýs n.L.-St. Boleslav, a nebo nás osobně navštívte.

Děkujeme!!!
Hana Fuksová